

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) มีสัญญาณบ่งบอกว่า องค์การทุกองค์การทั้งในภาครัฐและเอกชน ต้องมีการวางแผน การวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน คาดการณ์ไปข้างหน้า แผน (Plan) หรือแผนยุทธศาสตร์ (Strategic plan) เป็นสิ่งที่ใช้กันแพร่หลายมาก ในกิจการด้านทหาร ในด้านการศึกษาการสงคราม ในด้านการเมืองระหว่างประเทศ และโดยเฉพาะในการบริหารในวงการธุรกิจเอกชนนั้นประสบความสำเร็จสูงมาก ปัจจุบันนี้ การวางแผนแบบแผนกลยุทธ์ได้แพร่หลายเข้ามาในองค์กรต่างๆ รวมทั้งในส่วนราชการ แผนยุทธศาสตร์ เป็นการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์นั้นเป็นการวางแผนที่มีการกำหนดวิสัยทัศน์ มีการกำหนดเป้าหมายที่แน่ชัด มีการวิเคราะห์อนาคตและคิดเชิงการแข่งขัน ที่ต้องการระบบการทำงานที่มีความสามารถในการปรับตัวสูง สำหรับการทำงานในสิ่งแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550: ก - ค)

แผนหรือยุทธศาสตร์ของสำนักงานประกันสังคม ก็คือแนวทางการทำงานของสำนักงานประกันสังคมในอนาคตข้างหน้า ในแผนจะกำหนดเป้าหมายว่าสำนักงานประกันสังคมต้องการจะทำอะไร มีวิธีการปฏิบัติเพื่อให้ไปถึงเป้าหมายนั้นอย่างไรและต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการเท่าใด แผนหรือยุทธศาสตร์ของสำนักงานประกันสังคม จึงหลอมรวมหลายความคิดให้เป็นหนึ่งเดียวและให้ทุกคนเดินไปข้างหน้าพร้อมกันในแนวทางที่กำหนดขึ้นเป็นแผนยุทธศาสตร์การพัฒนางานประกันสังคม ระยะ 5 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2553 จนถึง พ.ศ. 2557 ดังนี้ แผนงาน (Program) เป็นการจัดรวมกลุ่มของงาน หรือ โครงการ หรืออาจกล่าวได้ว่า แผนงาน คือ งาน หรือโครงการย่อยๆ หลายโครงการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์สอดคล้องกัน ซึ่งงานหรือโครงการจะประกอบด้วยกิจกรรม (Activities) ต่าง ๆ ที่ดำเนินการภายใต้กรอบของงาน หรือโครงการหนึ่งๆ ซึ่งจะมีเงื่อนไขระยะเวลาเริ่มต้น และสิ้นสุดในการทำกิจกรรมต่างๆ โครงการ (Project) หมายถึงกระบวนการทำงานที่ประกอบไปด้วยกิจกรรมหลายๆ กิจกรรม ซึ่งมีการทำโครงการเป็นไปตามลำดับ โดยการทำงานจะต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยจะมีการกำหนดระยะเวลาและงบประมาณที่จำกัด ในการดำเนินงานโครงการจะต้องมีผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อโครงการ มีหน้าที่ทำการบริหารงาน กิจกรรมต่างๆ ให้เป็นไปตามแผนงานที่เหมาะสมกับเวลา และงบประมาณที่ตั้งไว้ (เชาว์ อินโย, 2553: 32)

สำนักงานประกันสังคมมีโครงการหลายโครงการที่จะดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ ซึ่งมีประเด็นยุทธศาสตร์ คือ การพัฒนาการให้บริการ ที่มีคุณภาพ อย่างทั่วถึง เป็นธรรม ยิ่งขึ้น ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบสำคัญหนึ่งในวิสัยทัศน์และพันธกิจของสำนักงานประกันสังคมโดยมีความประสงค์ให้ผู้ใช้บริการประกันสังคมทุกฝ่ายอันได้แก่สถานประกอบการและนายจ้าง ผู้ประกันตน และมีสิทธิ สถานพยาบาล เครือข่ายบริการ และประชาชนได้รับความพึงพอใจและประทับใจในงานบริการประกันสังคม ตลอดจนจูงใจให้แรงงานในระบบ ขึ้นทะเบียน เป็นผู้ประกันตนครบถ้วนและได้รับการคุ้มครองประกันสังคมตามกฎหมาย (สำนักงานประกันสังคม, 2549: 16) ทั้งยังหมายรวมถึงการให้บริการด้านความรู้ความเข้าใจต่อการประกันสังคมของประเทศ อันจะนำไปสู่การรับรู้ และสะท้อนภาพลักษณ์ขององค์กรประกันสังคม แก่สาธารณชนได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน และเป็นรูปธรรม เป้าประสงค์สร้างความรู้ความเข้าใจ ของการประกันสังคม แก่สาธารณชน ควบคู่ไปกับการสร้างความน่าเชื่อถือ และภาพลักษณ์ขององค์กรที่ดี และเป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งมีกลยุทธ์เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ของงานประกันสังคมให้ถูกต้องตรงความเป็นจริงอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอเสริมสร้างและผลักดันความรู้ของประกันสังคมให้บรรลุเป็นความรู้พื้นฐานของคนไทยทุกคน การสร้างความรู้ความเข้าใจต่อสาธารณชนในเรื่องของการประกันสังคม เพื่อให้มีทิศทางการประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจน และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง

แผนพัฒนางานประกันสังคม ระยะ 5 ปี ตั้งแต่พ.ศ. 2553 จนถึง พ.ศ. 2557 มีประเด็นความท้าทายและประเด็นเร่งด่วนที่สำนักงานประกันสังคมจะต้องเร่งดำเนินการ ก็คือการสร้างความรู้ความเข้าใจต่อสาธารณชนในเรื่องของการประกันสังคม เพื่อให้มีทิศทางการประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจน และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง เป็นประเด็นที่สำนักงานประกันสังคมจังหวัดสามารถดำเนินการได้ และเนื่องจากปัจจุบันสำนักงานประกันสังคมได้พัฒนารูปแบบ สิทธิประโยชน์และขยายความคุ้มครองปรับเปลี่ยนสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ให้กับลูกจ้าง และผู้ประกันตนตลอดเวลา เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของลูกจ้างและผู้ประกันตน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีการตื่นตัวในการศึกษาความรู้งานประกันสังคม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550: 18) ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์จึงได้จัดให้มีโครงการประชุมชี้แจงให้ความรู้งานประกันสังคม ต้องการสร้างสื่อบุคคล ซึ่งเป็นเครือข่ายประกันสังคมในสถานประกอบการ เพื่อให้สื่อบุคคลซึ่งเครือข่ายประกันสังคมในสถานประกอบการนั้นๆ ได้ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์สาระสำคัญงานประกันสังคม ให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ เช่น ขอกฎหมาย หลักการปฏิบัติและ สิทธิประโยชน์ ซึ่งล้วนมีความสำคัญ เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับทุกภาคส่วนในสังคมผู้จัดทำจึงเห็นความสำคัญที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานประกันสังคมโดยตรง ซึ่งมุ่งไปที่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเครือข่ายประกันสังคมในสถานประกอบการที่มีคุณลักษณะเป็นผู้ติดต่อประสานงาน หรือตัวแทนนายจ้าง

สำนักงานประกันสังคม (สำนักงานประกันสังคม, 2549: 16) ได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องมา โดยตลอด อาทิ เช่น สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ สื่อบุคคล สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออินเทอร์เน็ต รถประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ และการจัดนิทรรศการ เป็นต้น ทุกสื่อนี้สามารถใช้เป็นสื่อกลางในการให้ข้อมูล ตลอดจนสร้างความรู้ความเข้าใจ สามารถทำให้ถึงกลุ่มเป้าหมาย และผู้เกี่ยวข้องในระบบประกันสังคมในบางส่วนหนึ่ง ซึ่งในปี พ.ศ. 2553 สำนักงานประกันสังคม พยายามที่จะประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น ประกอบกับในปี พ.ศ. 2553 และ พ.ศ. 2554 สำนักงานประกันสังคมดำเนินการปรับเพิ่มสิทธิประโยชน์ต่างๆ ให้กับนายจ้าง ลูกจ้าง และผู้ประกันตน ด้วยเหตุผลดังกล่าว การใช้ กลยุทธ์ โดยการสร้างเครือข่ายให้เป็นแกนหลักในการให้ความรู้ความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายประกันสังคม จึงถือได้ว่าเป็นยุทธวิธีที่มีความเหมาะสม สำนักงานประกันสังคม มีการกำหนดทิศทางการประชาสัมพันธ์ได้อย่างถูกต้อง ที่ให้ความสำคัญเครือข่ายประกันสังคมในสถานประกอบการ สำหรับวิถีแห่งความเป็นไทยแล้ว เครือข่ายประกันสังคมในสถานประกอบการจะมีอิทธิพลที่สุดต่อความรู้สึกรักคิด ความรู้ความเข้าใจ อันประกอบไปด้วย ความพึงพอใจ และความสำเร็จที่จะตามมานั้นก็คือ กลุ่มสมาชิกสามารถทราบถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการประกันสังคม และยินยอมพร้อมใจกันในการส่งเงินสมทบด้วยความเต็มใจ สามารถใช้สิทธิได้อย่างถูกต้องครบถ้วน ตลอดจนป้องกันการขาดสิทธิหรือการไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ที่ควรจะได้รับ เพราะความไม่เข้าใจในระบบประกันสังคม ซึ่งการจัดงานครั้งนี้ถือเป็นเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตลอดจนหาแนวทางพัฒนาระบบงานประกันสังคมให้มีความเหมาะสมร่วมกัน

สำนักงานประกันสังคมจังหวัดสงขลา สาขาอำเภอหาดใหญ่ ดำเนินการตามนโยบายสำนักงานประกันสังคม สังกัดกระทรวงแรงงาน โดยมีพื้นที่การให้บริการครอบคลุมพื้นที่ 6 อำเภอ คือ อำเภอหาดใหญ่ อำเภอนาหม่อม อำเภอคลองหอยโข่ง อำเภอบางกล่ำ อำเภอกวนเนียง และอำเภอรัตนภูมิ (สำนักงานประกันสังคมจังหวัดสงขลา สาขาอำเภอหาดใหญ่, 2552: 25) ได้จัดโครงการประชุมชี้แจงให้ความรู้งานประกันสังคมเป็นโครงการประจำปีจัดทำทุกๆ ปี เพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์ของสำนักงานประกันสังคมในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนางานประกันสังคมระยะ 5 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2553 จนถึง พ.ศ. 2557 ต้องการให้นายจ้างเจ้าของสถานประกอบการหรือตัวแทนนายจ้างที่เข้าโครงการประชุมชี้แจงให้ความรู้งานประกันสังคมได้มีความรู้ความเข้าใจในงานประกันสังคมสามารถเป็นเครือข่ายประกันสังคมในสถานประกอบการเพื่อนำความรู้ที่ได้ไปประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ลูกจ้างและผู้ประกันตนในสถานประกอบการของตนได้อย่างถูกต้อง และให้ลูกจ้างและผู้ประกันตนในสถานประกอบการมีความรู้ความเข้าใจสามารถใช้สิทธิประโยชน์ที่ตนพึงได้รับได้อย่างถูกต้อง สำนักงานประกันสังคมได้จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ ความรู้ความเข้าใจในแนวปฏิบัติ หลักการของประกันสังคม โดยการสร้างเครือข่ายประกันสังคมในสถานประกอบการเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจ แนวปฏิบัติงานประกันสังคม ให้สามารถปฏิบัติตามกฎหมายกองทุนประกันสังคมได้อย่างถูกต้อง ทราบถึงประโยชน์

ที่ได้รับจากการประกันสังคม ส่งเงินสมทบด้วยความเต็มใจ ป้องกันการขาดสิทธิ หรือไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ที่ควรจะได้รับ เพราะความไม่เข้าใจในระบบประกันสังคม รวมทั้งเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ที่ถูกต้องในสิทธิประโยชน์อันพึงมีพึงได้ ประชาสัมพันธ์งานประกันสังคม และให้คำแนะนำผู้ประกันตน ให้ได้รับบริการในระบบประกันสังคมอย่างทั่วถึง อีกทั้งเป็นเครือข่ายให้สำนักงานประกันสังคมในทุกด้าน ส่งผลให้สำนักงานประกันสังคม เป็นองค์กรสร้างสรรค์ หลักประกันชีวิต และจากโครงการดังกล่าวผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลเบื้องต้นจากผู้เข้าร่วมโครงการโดยใช้แบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามส่วนใหญ่ตัวแทนจากสถานประกอบการได้ให้ข้อมูลว่า ตัวแทนจากสถานประกอบการ ลูกจ้างและผู้ประกันตนยังไม่เข้าใจในแนวปฏิบัติงานประกันสังคม และในด้านสิทธิประโยชน์ของประกันสังคม เนื่องจากการประชาสัมพันธ์น้อยยังไม่ทั่วถึงและขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง การจัดทำสื่อต่างๆ เช่นเอกสารสื่อสิ่งพิมพ์ยังไม่เพียงพอที่จะเข้าถึงกลุ่มลูกจ้างและผู้ประกันตน และต้องการให้สำนักงานประกันสังคมมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารด้านประกันสังคมให้มากขึ้น โดยการจัดโครงการประชาสัมพันธ์ข่าวสารงานประกันสังคมให้กับสถานประกอบการต่างๆ อย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์ประชาสัมพันธ์ให้กับสถานประกอบการ เพื่อให้สถานประกอบการได้แจกให้กับลูกจ้างและผู้ประกันตน (สำนักงานประกันสังคมจังหวัด สาขาอำเภอหาดใหญ่, 2552: 16)

การวิจัยนี้จึงให้ความสำคัญกับการศึกษาความรู้ความเข้าใจในงานประกันสังคม เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานที่นำไปสู่การจัดโครงการศึกษาแนวทางการให้ความรู้ความเข้าใจงานประกันสังคมกับสถานประกอบการ ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสงขลา สาขาอำเภอหาดใหญ่ โดยการมีส่วนร่วม (Participation) ของผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) กับผู้ให้ข้อมูลที่สามารทำให้ข้อมูลเชิงลึกถึงความต้องการที่แท้จริงในการตอบโจทย์ประเด็นในการค้นหาแนวทางการให้ความรู้ความเข้าใจงานประกันสังคมที่มีความเหมาะสมเชิงบริบทกับสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสงขลา สาขาอำเภอหาดใหญ่ พร้อมทั้งดำเนินการประเมินโครงการศึกษาแนวทางการให้ความรู้ความเข้าใจงานประกันสังคมกับสถานประกอบการ ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสงขลา สาขาอำเภอหาดใหญ่ ด้วยการประเมินเชิงระบบ (System evaluation) ตามด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Output) ประยุกต์ใช้ร่วมกับการประเมินแบบเสริมสร้างพลัง (Empowerment Evaluation) เพื่อนำแนวทางดังกล่าวไปสู่การผลักดันในการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสงขลา สาขาอำเภอหาดใหญ่ ให้ลูกจ้างหรือผู้ประกันตน ได้มีความรู้ความเข้าใจต่องานประกันสังคม สามารถเข้าถึงสิทธิ บริการของตนเองที่พึงได้จากงานประกันสังคม ที่จะช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์เชิงสร้างสรรค์ที่ดีให้กับงานประกันสังคม และถือเป็นการดำเนินการที่ตอบสนองต่อวิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสงขลา สาขาอำเภอหาดใหญ่สืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการให้ความรู้ความเข้าใจงานประกันสังคม ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสงขลา สาขาอำเภอหาดใหญ่ กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในงานประกันสังคม ของสำนักงานประกันสังคม จังหวัดสงขลา สาขาอำเภอหาดใหญ่
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในงานประกันสังคม ของสำนักงานประกันสังคม จังหวัดสงขลา สาขาอำเภอหาดใหญ่ จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา รายได้ ประเภทกิจการ และสถานภาพกิจการ
3. เพื่อจัดทำโครงการศึกษาแนวทางการให้ความรู้ความเข้าใจงานประกันสังคมกับสถานประกอบการ ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสงขลา สาขาอำเภอหาดใหญ่
4. เพื่อประเมินโครงการศึกษาแนวทางการให้ความรู้ความเข้าใจงานประกันสังคมกับสถานประกอบการ ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสงขลา สาขาอำเภอหาดใหญ่

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการให้ความรู้ความเข้าใจงานประกันสังคม ของสำนักงานประกันสังคม จังหวัดสงขลา สาขาอำเภอหาดใหญ่ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. พื้นที่การศึกษา
พื้นที่การศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการศึกษาในพื้นที่เขตความรับผิดชอบ ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสงขลา สาขาอำเภอหาดใหญ่ โดยมีพื้นที่การให้บริการครอบคลุม ทั้งหมด 6 อำเภอ คือ อำเภอหาดใหญ่ อำเภอนาหม่อม อำเภอคลองหอยโข่ง อำเภอบางกล่ำ อำเภอกวนเนียง และอำเภอรัตภูมิ

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มุ่งศึกษาแนวทางการให้ความรู้ความเข้าใจงานประกันสังคม ซึ่งมีเนื้อหาในขอบเขตของความรู้ความเข้าใจงานประกันสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามกฎหมายกองทุนประกันสังคมและกองทุนเงินทดแทน การประสานงานระหว่างสถานประกอบการ สถานพยาบาล สำนักงานประกันสังคม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการรับสิทธิประโยชน์ต่างๆ

โดยเริ่มศึกษาจากการศึกษาข้อมูลที่เป็นบริบทขั้นต้นคือ การศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในงานประกันสังคม พร้อมทั้งเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในงานประกันสังคม เพื่อให้ได้สารสนเทศขั้นต้นที่ทำให้ทราบความรู้พื้นฐานและความแตกต่างของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานประกันสังคม ที่จำแนกตามสถานะต่างๆ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการจัดทำโครงการการศึกษาแนวทางการให้ความรู้ความเข้าใจงานประกันสังคมกับสถานประกอบการ เพื่อค้นหาแนวทางการให้ความรู้ความเข้าใจที่เหมาะสมกับสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสงขลา สาขาอำเภอหาดใหญ่ ที่นำมาสู่การจัดทำนโยบายเชิงปฏิบัติของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสงขลา สาขาอำเภอหาดใหญ่

3. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลหลัก

ในการวิจัยนี้แบ่งประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลหลัก ตามระเบียบการวิจัยคือการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้

3.1 ประชากรในการวิจัยเชิงปริมาณ สำหรับการศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในงานประกันสังคมและเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในงานประกันสังคม ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสงขลา สาขาอำเภอหาดใหญ่ ได้แก่ ผู้เข้าร่วมโครงการประชุมชี้แจงความรู้งานประกันสังคมจากสถานประกอบการ ในเขตความรับผิดชอบ ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสงขลา สาขาอำเภอหาดใหญ่ จำนวน 200 คน และทำการขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของยามานะ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 133 คน และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ขาดกลุ่มตัวอย่างไว้

3.2 ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยเชิงคุณภาพ สำหรับการจัดทำและประเมินโครงการศึกษาแนวทางการให้ความรู้ความเข้าใจงานประกันสังคมกับสถานประกอบการ มีผู้ให้ข้อมูลหลักจากสถานประกอบการที่ประกอบด้วย 1) สถานประกอบการประเภทเจ้าของกิจการคนเดียว 2) สถานประกอบการประเภทห้างหุ้นส่วนสามัญ 3) สถานประกอบการประเภทห้างหุ้นส่วนจำกัด 4) สถานประกอบการประเภทบริษัทจำกัด และ 5) สถานประกอบการประเภทบริษัทจำกัด (มหาชน) โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลักจาก เจ้าของกิจการ หุ้นส่วนผู้จัดการ กรรมการผู้จัดการ ผู้รับมอบอำนาจ ตัวแทนนายจ้าง และพนักงาน ทั้งหมด 10 คน โดยเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีศักยภาพ และสามารถให้ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้

4. ขอบเขตด้านตัวแปร

ในการวิจัยนี้ได้กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่

4.1.1 เพศ

4.1.2 อายุ

4.1.3 ระดับการศึกษา

4.1.4 รายได้

4.1.5 ประเภทกิจการ

4.1.6 สถานภาพกิจการ

4.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจงานประกันสังคม

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาทางการให้ความรู้ความเข้าใจงานประกันสังคม ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสงขลา สาขาอำเภอหาดใหญ่ เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลจากสถานประกอบการมีความรู้ความเข้าใจในงานประกันสังคมอยู่ในระดับน้อย
2. การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในงานประกันสังคม ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสงขลา มีสมมติฐานการวิจัย ดังนี้
 - 2.1 ผู้ให้ข้อมูลจากสถานประกอบการที่มีเพศต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในงานประกันสังคมแตกต่างกัน
 - 2.2 ผู้ให้ข้อมูลจากสถานประกอบการที่มีอายุต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในงานประกันสังคมแตกต่างกัน
 - 2.3 ผู้ให้ข้อมูลจากสถานประกอบการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในงานประกันสังคมแตกต่างกัน
 - 2.4 ผู้ให้ข้อมูลจากสถานประกอบการที่มีรายได้ต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในงานประกันสังคมแตกต่างกัน
 - 2.5 ผู้ให้ข้อมูลจากสถานประกอบการที่ประกอบประเภทกิจการต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในงานประกันสังคมแตกต่างกัน
 - 2.6 ผู้ให้ข้อมูลจากสถานประกอบการที่มีสภาพกิจการต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในงานประกันสังคมแตกต่างกัน
3. สามารถจัดทำและดำเนินโครงการศึกษาแนวทางการให้ความรู้ความเข้าใจงานประกันสังคมกับสถานประกอบการ ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสงขลา สาขาอำเภอหาดใหญ่
4. โครงการศึกษาแนวทางการให้ความรู้ความเข้าใจงานประกันสังคมกับสถานประกอบการ ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสงขลา สาขาอำเภอหาดใหญ่ มีผลดำเนินการบรรลุตามวัตถุประสงค์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับ นโยบายการประกันสังคม แนวคิดด้านประกันสังคม แนวคิดด้านกองทุนประกันสังคม แนวคิดด้านความรู้ความเข้าใจ แนวคิดด้านแนวปฏิบัติงานประกันสังคม แนวคิดด้านสิทธิประโยชน์ทดแทน แนวคิดการจัดทำและการประเมินโครงการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

สำหรับการวิจัยเรื่อง แนวทางการให้ความรู้ความเข้าใจงานประกันสังคม ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสงขลา สาขาอำเภอหาดใหญ่ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์ ดังนี้

1. แนวทาง หมายถึง วิธีการที่ใช้เพื่อให้กระบวนการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ โดยเป็นวิธีการที่สามารถนำไปใช้ในบริบทจริง
2. ความรู้ หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นถึงการจำและการระลึกได้ถึงความคิด วัตถุ และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่าย ๆ ที่เป็นอิสระแก่กัน ไปจนถึงความจำในสิ่งที่ยู่ยากซับซ้อนและมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน
3. ความเข้าใจ หมายถึง เป็นความสามารถทางสติปัญญาในการขยายความรู้ ความจำ ให้กว้างออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล การแสดงพฤติกรรมเมื่อเผชิญกับสื่อความหมายและความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
4. ความรู้ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถของสติปัญญาในการระลึกความคิดและสามารถแสดงการขยายความรู้ด้วยความมีเหตุผล สะท้อนจากพฤติกรรมการสื่อความหมาย แปลความหมาย ขยายความ ผ่านการสื่อสารด้วยวิธีการปฏิบัติทางพฤติกรรม
5. การประกันสังคม หมายถึง โครงการที่รัฐจัดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้หลักประกันความมั่นคงในการดำรงชีวิต และประกันสุขภาพแก่ผู้ประกันตน โดยวิธีการบังคับให้ผู้ประกันตน นายจ้าง รัฐบาล สมทบเข้ากองทุนเพื่อนำเงินที่เก็บได้ไว้ใช้จ่าย เพื่อให้ความคุ้มครองในสิทธิประโยชน์ทั้ง 7 กรณี
6. ความรู้ความเข้าใจงานประกันสังคม หมายถึง ความสามารถของสติปัญญาในการระลึกความคิดและสามารถแสดงการขยายความรู้สู่แนวทางปฏิบัติงานประกันสังคม ให้สามารถปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายกองทุนประกันสังคม และกองทุนเงินทดแทน
7. แนวทางการให้ความรู้ความเข้าใจงานประกันสังคม หมายถึง วิธีการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อขยายความรู้สู่แนวทางปฏิบัติงานประกันสังคม ให้สามารถปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายกองทุนประกันสังคม และกองทุนเงินทดแทน ที่สามารถพัฒนาการประสานงานระหว่างสถานประกอบการ สถานพยาบาล สำนักงานประกันสังคม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ถูกต้อง และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้ ให้กับลูกจ้างและผู้ประกันตนใน สถานประกอบการมีความรู้ความเข้าใจในการรับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่พึงได้

8. โครงการศึกษาแนวทางการให้ความรู้ความเข้าใจงานประกันสังคมกับสถานประกอบการ หมายถึง แผนงานที่จัดทำขึ้นอย่างมีระบบประกอบด้วยกิจกรรมย่อยหลายกิจกรรมที่ต้องใช้ทรัพยากรในการดำเนินงาน และคาดหวังที่จะได้ผลตอบแทนอย่างคุ้มค่า แต่ละโครงการมีเป้าหมายเพื่อการผลิตหรือการให้บริการเพื่อเพิ่มพูนสมรรถภาพของแผนงาน ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาแนวทางการให้ความรู้ความเข้าใจที่เหมาะสมกับสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสงขลา สาขาอำเภอหาดใหญ่

9. การประเมินโครงการศึกษาแนวทางการให้ความรู้ความเข้าใจงานประกันสังคมกับสถานประกอบการ หมายถึง การใช้เทคนิคทางการวิจัยเพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศที่เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการศึกษาแนวทางการให้ความรู้ความเข้าใจงานประกันสังคมกับสถานประกอบการ ใช้วัดประสิทธิผลของโครงการเพื่อช่วยในการตัดสินใจอย่างถูกต้อง โดยใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบ (System Evaluation) ประยุกต์ใช้ร่วมกับการประเมินแบบเสริมสร้างพลัง (Empowerment Evaluation) ตามด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต รายละเอียดดังนี้

9.1 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับเกี่ยวกับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับนโยบายการปฏิบัติ แผนงาน และความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ความเพียงพอและความเหมาะสมของการจัดการทรัพยากรต่อการจัดโครงการ เช่น ความเหมาะสมของวิทยากร สถานที่จัดโครงการ ความเพียงพอและความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์

9.2 การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับการปฏิบัติตามขั้นตอนของโครงการ การดำเนินตามแผน ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการ

9.3 การประเมินด้านผลผลิต (Output Evaluation) หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ กล่าวคือ ได้แนวทางการให้ความรู้ความเข้าใจในงานประกันสังคมของสถานประกอบการสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสงขลา สาขาอำเภอหาดใหญ่

10. ผู้ประกันตน หมายถึง ลูกจ้างที่เข้าทำงานอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์ และไม่เกิน 60 ปีบริบูรณ์ และอยู่ในสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป ที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสงขลา สาขาอำเภอหาดใหญ่ และจ่ายเงินสมทบอันก่อให้เกิดสิทธิ ได้รับประโยชน์ทดแทนตามพระราชบัญญัติประกันสังคม

11. สถานประกอบการ หมายถึง บริษัท ห้างร้าน โรงงานอุตสาหกรรม และส่วนราชการต่างๆ ที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสงขลา สาขาอำเภอหาดใหญ่

12. เครือข่ายประกันสังคม หมายถึง ผู้เข้าร่วมโครงการประชุมชี้แจงให้ความรู้งานประกันสังคมซึ่งเป็นนายจ้าง หรือตัวแทนนายจ้าง หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ของสถานประกอบการในเขตความรับผิดชอบ ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสงขลา สาขาอำเภอหาดใหญ่

13. ประเภทกิจการ หมายถึง กิจการเจ้าของคนเดียว ห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด และบริษัทจำกัด (มหาชน)

14. สถานภาพในกิจการ หมายถึง เจ้าของกิจการ หุ้นส่วนผู้จัดการ กรรมการผู้จัดการ ผู้รับมอบอำนาจ ตัวแทนนายจ้าง และพนักงาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาแนวทางการให้ความรู้ความเข้าใจงานประกันสังคม ของสำนักงานประกันสังคม จังหวัดสงขลา สาขาอำเภอหาดใหญ่ ได้รับประโยชน์ที่หน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำสารสนเทศที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านประกันสังคม ดังนี้

1. ทำให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับระดับความรู้ความเข้าใจในงานประกันสังคมของสถานประกอบการ และสารสนเทศเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในงานประกันสังคมของสถานประกอบการ จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา รายได้ ประเภทกิจการ และสถานภาพกิจการ ที่นำไปสู่การวางแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติงาน ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสงขลา สาขาอำเภอหาดใหญ่ ในการให้ความรู้ความเข้าใจงานประกันสังคมให้กับสถานประกอบการให้มีความรู้ความเข้าใจในกฎหมายกองทุนประกันสังคม

2. ได้ข้อเสนอแนวทางการให้ความรู้ความเข้าใจงานประกันสังคม ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสงขลา สาขาอำเภอหาดใหญ่ ที่นำไปสู่การดำเนินการจัดทำรูปแบบ วิธีการที่เหมาะสมในการให้ความรู้ความเข้าใจงานประกันสังคม ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสงขลา สาขาอำเภอหาดใหญ่ให้ผู้ประกอบการในสถานประกอบการสามารถปฏิบัติถูกต้อง มีความรู้ความเข้าใจกับผู้ประกันตนในการรับสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่พึงได้